

Styrelsen for Undervisning og
Kvalitet
Afdelingen for Erhvervsrettet
Uddannelse og Tilskud

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Tlf.: 33 92 50 00
E-mail: stuk@stukuvvm.dk
www.stukuvvm.dk
CVR-nr.: 29634750
16. marts 2018
Sagsnr.:18/01770

Foreløbige forventninger til test og prøver i AMU

Med henblik på at styrke kvaliteten, validiteten og overførbareheden i voksen- og efteruddannelsestilbuddene indføres prøver på AMU. Anvendelse af test/prøver skal bidrage til, at læringsudbyttet for kursisterne styrkes, samtidig med at test/prøver kan være med til at øge tilliden til den bedømmelse, der foregår på kurset og til de beviser, der udstedes. Det langsigtede mål er, at flere på arbejdsmarkedet kan dokumentere deres kompetencer og dermed øge muligheden for mobilitet og tilpasning på arbejdsmarkedet.

Udgangspunktet er derfor, at der fremover skal være prøver til alle arbejdsmarkedsuddannelser og delmål til disse.

Undtaget fra dette krav vil være eksisterende uddannelser, hvor der hidtil har været en meget begrænset uddannelsesaktivitet (under 0,5 årselev det seneste år). Efteruddannelsesudvalgene kan dog vælge også at udvikle prøver til en sådan uddannelse.

Uddannelser, hvor en prøveafholdelse ikke vurderes at være meningsfuld, kan også undtages fra kravet. Til dette kan efteruddannelsesudvalgene søge dispensation i Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Det er forventningen, at sådanne ønsker om fritagelse vil blive imødekommet, hvis meget tungtvejende grunde taler derfor. Dette kan være, hvis de relevante mål har en sådan karakter, at de er uegnede til, at man benytter prøver til at konstatere, om de er nået, hvis forholdet mellem uddannelsens varighed og tidsforbruget ved en eventuel prøve gør det urimeligt at stille krav om en prøve, eller hvis udviklingen af prøver må forventes at ville være uforholdsmæssigt byrdefuld. Dette vil typisk blive aktuelt i tilfælde, hvor der, selvom der er tale om en ny uddannelse, er sikker forventning om en meget lav aktivitet. Der kan også være tale om kurser, hvor afholdelsesformen er så differentieret, at det er vanskeligt at udvikle prøver, der på tilfredsstillende måde vil dække flere end få deltagere, en situation der kan foreligge vedrørende kurser fra fælleskataloget.

En anden afgrænsning i forhold til indførelse af nye regler om prøver er certifikatuddannelser eller andre uddannelser, hvor andre myndigheder allerede har fastsat prøver. Vurderingen er, at de eksisterende prøver generelt fungerer tilfredsstillende, og der er ikke ønske om, at disse prøver skal berøres af de nye tiltag.

For at sikre at eksisterende certifikatprøver ikke berøres – og samtidig sikre, at der ikke oprettes nye certifikatuddannelser, som unødigt fritages for prøver –, er det vurderingen, at det er hensigtsmæssigt også fremover at undtage certifikatuddannelser, hvor prøven på nogen måde er reguleret af den kompetente myndighed, for prøvekravet. I praksis betyder dette, at hvis en anden myndighed stiller krav til prøven, er det samme myndighed, der er ansvarlig for eventuel udvikling af prøve. Dette svarer til praksis for de eksisterende certifikatprøver i AMU (fx køreprøver).

For disse uddannelsers vedkommende vil det altså ikke være regler inden for arbejdsmarkedsuddannelseslovgivningen, der regulerer prøveudvikling, prøveafholdelse, bedømmelse, klageadgang etc.

Hvis certifikatmyndigheden derimod ikke regulerer prøven, men alene stiller krav om, at man for at udføre visse opgaver, skal have en specifik arbejdsmarkedsuddannelse eller en kompetence, som et udvalg vælger skal være en del af en arbejdsmarkedsuddannelse, vil udvikling og afholdelse af prøver til arbejdsmarkedsuddannelsen være omfattet af de almindelige vilkår for udvikling af prøver i AMU.

Undervisningsministeriet vil kunne udstede regler, der fastlægger afgrænsningen mellem de to typer af uddannelser.

Rammer for udvikling af prøverne (styrelsens ansvar)

Styrelsen har ansvaret for at fastsætte regler og rammer for prøverne, og for at efteruddannelsesudvalgene har mulighed for at udarbejde prøver, der er i overensstemmelse med disse.

Styrelsen godkender prøver som en del af den godkendelsesproces, der er for nye arbejdsmarkedsuddannelser. Det vil i praksis sige, at styrelsens godkendelse sker på baggrund af oplysninger, udvalgene lægger ind i uddannelsesadministration.dk. Udvalgene vil til brug for godkendelsen skulle indtaste oplysninger om prøvegrundlag, prøveform, bedømmelsesgrundlag og bedømmelseskriterier

I styrelsens godkendelse vil det være de formelle rammer for en prøve, der er i fokus. Det betyder, at fokus er på, om efteruddannelsesudvalget har beskrevet prøveform, prøvegrundlag, bedømmelsesgrundlag og bedømmelseskriterier tilstrækkeligt tydeligt. Selve prøven eller en beskrivelse af prøve skal vedlægges. Ligeledes vil der være fokus på, hvilke tiltag udvalget har gjort for at sikre, at prøven vil kunne hemmeligholdes overfor kursisterne.

Prøvernes indhold (efteruddannelsesudvalgenes ansvar)

Det enkelte efteruddannelsesudvalg bliver ansvarligt for prøvernes indhold og kvalitet. Dette følger af, at det i henhold til trepartsaftalen er parternes ansvar, at prøver anerkendes på det jobområde, de retter sig imod.

Udvalgene skal dermed udvikle prøvegrundlag, bedømmelsesgrundlag og bedømmelseskriterier. Desuden skal de beskrive prøven for uddannelsesinstitutionerne, så prøven kan gennemføres korrekt.

Prøvernes indhold

Trepartsaftalen fastlægger, at ”prøverne skal knyttes op på den enkelte uddannelses tilrettelæggelsesform og indhold”, og dette skal altid være udgangspunktet for udvalgenes arbejde.

I praksis betyder dette, at prøverne har til formål at undersøge, om deltageren har opnået de fastsatte mål med arbejdsmarkedsuddannelsen. Afprøvningen skal således ske i forhold til arbejdsmarkedsuddannelsens handlingsorienterede målformulering, og dermed den eller de kompetencer, arbejdsmarkedsuddannelsen leder frem til, og de elementer af viden og færdigheder, der er beskrevet i målformuleringen.

Prøverne skal desuden beskrives på en måde, som ikke hindrer, at uddannelsesinstitutionerne fortsat har metodefrihed og selv fastlægger vejen, ad hvilken kursisterne når uddannelsernes centralt fastsatte mål (jf. AMU-bekendtgørelsens § 17 ”Undervisningen skal uanset den pædagogiske metodefrihed føre til samme landsdækkende kompetence for alle deltagere”).

Prøvernes form

Udvalget skal tage stilling til, hvordan prøverne tilpasses bedst muligt til dét, der skal læres.

Prøveformerne kan variere i forhold til, hvornår prøven finder sted i undervisningen, f.eks. kan det være relevant at opdele prøven i flere dele, som uddannelsesinstitutionen kan vælge at fordele hen over et undervisningsforløb, og der kan være tale om gruppebaserede prøver f.eks. i forbindelse med afprøvning af samarbejdskompetencer eller andre opgaver, hvor udførelse af kompetencer sker i et samarbejde, forudsat at prøven giver mulighed for at vurdere, om den enkelte deltager har nået det/de relevante mål. Der kan også være tale om case-baserede prøver af enten praktisk eller teoretisk karakter, hvor flere teoretiske kompetencer og erhvervet viden bringes i spil samtidig. Udvalget skal vurdere, om afprøvning bedst sker i form af praktiske/manuelle øvelser eller f.eks. øvelser der i højere grad afprøver viden. Der kan dermed være både praktiske, mundtlige og skriftlige prøver i AMU. Prøverne kan også udformes, så de kan gennemføres helt eller delvist digitalt.

Udvalget skal beskrive tiltag, som sandsynliggør, at institutionerne indtil selve prøveafholdelsen kan holde det hemmeligt for deltagerne – herunder også for deltagere, som kender andre, som har været til prøve - hvilket indhold, den konkrete prøve vil have. Dette kan fx gøres ved, at prøven

indeholder forskellige praktiske øvelser, som der trækkes lod imellem, eller at spørgsmål i en multiple choice-prøve roterer. Herudover skal både efteruddannelsesudvalg og institution sikre, at prøverne ikke placeres, så de er offentligt tilgængelige.

Udvalget skal for hver arbejdsmarkedsuddannelse, der udarbejdes prøve til, vurdere, om der er behov for at udarbejde særlige prøver målrettet fjernundervisning.

Udvalget skal ligeledes forholde sig til, om der i prøvebeskrivelsen er taget højde for, at der kan være deltagere med læse/skrive-udfordringer. Det er et væsentligt hensyn at minimere behovet for, at AMU-udbyderen må dispensere for, at deltagere tager en prøve.

Som del af prøvebeskrivelsen skal udvalget fastsætte klare krav til bedømmelsesgrundlag og bedømmelseskriterier, som sikrer, at lærerne kan vurdere, om en deltager har bestået prøven.

Som led i kvalitetssikring af prøverne opfordres udvalgene til, at udviklingen af prøver sker i samarbejde med institutionerne, som bl.a. kan hjælpe med at prøverne pilottestes eller gennemses af en fagperson, der ikke har medvirket ved udvikling, inden de tages i brug.

Tekniske krav til prøver

Trepartsaftalen fastlægger, at ”prøveafholdelsen skal ske i naturlig forlængelse af kurset i et enkelt format.”, samt at ”den enkelte uddannelsesinstitution skal sikre, at der tilbydes prøver.”

Efteruddannelsesudvalget skal beskrive prøver, der kan afholdes i et system neutralt format. Dette omfatter fx, at prøveindhold og tilhørende beskrivelse skal stilles til rådighed på en måde, der ikke stiller krav til særlige prøvesystemer. Det betyder, at digitale prøver skal formidles til institutioner i et enkelt format med tekst og evt. billeder i standardformat, og at prøver dermed skal kunne udføres vha. standard-software eller udprint på papir. Det vil således være den enkelte AMU-udbyder, der vælger om prøver evt. skal gennemføres i et elektronisk prøvesystem.

Afholdelse af prøver (institutionerne ansvar)

Institutionernes opgave er at sikre, at der afholdes en prøve på uddannelser, hvor der ved uddannelsens start er udviklet prøve. Institutionerne skal dermed også løbende undersøge, om der er udarbejdet prøver til de uddannelser, institutionen udbyder.

Institutionerne skal afholde prøver indenfor uddannelsens normale, centralt fastsatte varighed.

I overgangsperioden, hvor der løbende udvikles prøver til uddannelser og delmål, skal skolerne i annonceringen af uddannelserne gøre opmærksom på, at uddannelserne inden afholdelsen kan nå at blive prøvebelagt.

Institutionerne skal sikre, at både prøveafholdelse og bedømmelse af prøverne sker i overensstemmelse med de beskrivelser og kriterier, som efteruddannelsesudvalget har udarbejdet. Institutionerne skal herunder sikre, at deltagerne ikke er bekendt med prøvens indhold før prøveafholdelsen.

Der vil blive udstedt regler om, at institutionerne tilbyder særlige prøvevilkår til deltagere med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, til deltagere med tilsvarende vanskeligheder samt til deltagere med et andet modersmål end dansk, når institutionen vurderer, at dette er nødvendigt for at ligestille disse deltagere med andre i prøvesituationen.

Det skal være muligt at tage en prøve igen eller tage uddannelsen forfra, hvis man ikke består den afsluttende prøve i første forsøg. Der vil blive fastsat nærmere regler om antallet af omprøver og tidsfrister for tilbud om omprøve.

Henvendelser om prøver skal rettes til institutionen, der afgør, hvem der skal behandle henvendelsen. I tilfælde af, at en henvendelse drejer sig om, at en afgørelse, institutionen har truffet, skulle være behæftet med retlige mangler, videresender institutionen henvendelsen til styrelsens videre behandling.

Hvis en institution oplever, at en prøve ikke er udviklet hensigtsmæssigt (f.eks. er for svær eller ikke i tilstrækkelig grad matcher målformuleringen) har institutionen pligt til tage til kontakt til efteruddannelsesudvalget, som kan vurdere, hvorvidt der er behov for, at prøvebeskrivelsen/ bedømmelseskriterierne tilpasses.

Midler til udvikling af prøver mm.

Styrelsen udmønter pulje til udvikling af prøver. Målgruppen er efteruddannelsesudvalgene, og det er hensigten, at puljen udmeldes i april 2018.

Det er forventningen, at udmøntningen vil ske efter en fordelingsnøgle, hvor midlerne fordeles til udvalgene på baggrund af dels et grundtilskud, da alle udvalg har opgaver med information til skolerne om prøver og prøveafholdelse, dels en fordelingsnøgle baseret på antallet af uddannelser, som udvalget er ansvarlig for, og aktiviteten på disse.

Herudover vil parterne kunne indstille, at en andel af UUL-puljen i 2019 kan anvendes til udvikling og implementering af prøver i AMU. Det er vurderingen, at dette vil falde indenfor puljens formål.

Udarbejdelse af prøver skal i øvrigt tage afsæt i de erfaringer, som udvalg og AMU-udbydere har gjort igennem de seneste år, bl.a. i projekter under TUP15 og UUL puljerne for 2016, 2017 og 2018. Udvalgene er i den forbindelse forpligtet til at søge erfaringsudveksling på tværs af udvalgsområderne.